

UCHWAŁA NR LXVII.661.2024

RADY GMINY ZŁOTÓW

z dnia 29 lutego 2024 r.

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024-2026

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40, z późn. zm.) oraz art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1426, z późn. zm.) Rada Gminy Złotów **uchwala**, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2024-2026, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Złotów.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

UZASADNIENIE

**do Uchwały Nr LXVII.661.2024 Rady Gminy Złotów
z dnia 29 lutego 2024 r.**

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024 – 2026

Ustawodawca w art. 176 pkt 1 i 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1426) zobowiązał gminy do opracowania i realizacji 3-letnich programów wspierania rodziny przeżywającej trudności z wypełnianiu obowiązków opiekuńczo – wychowawczych wobec swoich dzieci. Pomoc dla rodziny mającej problemy w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych polegać będzie na działaniu wszystkich służb i instytucji pracujących na rzecz dobra dziecka i rodziny. Zgodnie z zapisem ww. ustawy zadania dotyczące wspierania rodziny są zadaniami własnymi gminy.

W związku z powyższym podjęcie niniejszej uchwały jest zasadne.

*Załącznik do Uchwały Nr LXVII.661.2024
Rady Gminy Złotów
z dnia 29.02.2024 r.*

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY

W GMINIE ZŁOTÓW

NA LATA 2024 – 2026

Wprowadzenie

Niniejszy Program jest kontynuacją programu wspierania rodziny realizowanego w gminie Złotów w latach 2021 – 2023. Obowiązek opracowania i realizacji Programu przez gminę wynika z art. 176 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Najważniejszym założeniem Programu jest utworzenie sprawnego systemu wsparcia dzieci i rodzin, które zmagają się z trudnościami w wypełnianiu zadań opiekuńczo – wychowawczych, aby przywrócić tymże rodzinom prawidłowe kompetencje do wypełniania w/w zadań dzięki pracy z rodziną, a także zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Zadania realizowane w ramach programu, będą się koncentrować nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie; nawet w sytuacji gdyby dziecko miało się znajdować poza swoją rodziną biologiczną, gdyż wtedy celem będzie przywrócenie rodzinie zdolności opiekuńczych.

Planowane działania będą miały charakter: profilaktyczny, interwencyjny i reintegracyjny. Jest to zależne od rodzaju celów i zadań, które prowadzą do ich osiągnięcia.

Rodzina jako podstawowa komórka społeczna jest pierwszym „nauczycielem” dziecka, w niej rozpoczyna się proces socjalizacji, w niej dziecko kształtuje swoją osobowość i przygotowuje się do pełnienia w przyszłości różnych ról społecznych. Rodzina jako pierwsza przekazuje wartości, wiedzę o otaczającym dziecko świecie, przyjęte normy społeczne. Wychowują się w niej kolejne pokolenia, które jako następne tworzą społeczeństwo. Rodzina, która właściwie wypełnia swoje funkcje, zapewnia dzieciom poczucie bezpieczeństwa, stabilizacji, własnej wartości. Mają dzięki temu możliwość prawidłowego rozwoju i pełnienia wspomnianych już ról społecznych w przyszłości.

Jednakże szereg różnorodnych czynników może sprawić, że rodzina nie będzie w stanie właściwie spełniać swoich funkcji. Przede wszystkim należą do nich zjawiska patologiczne, które sprawiają, że rodzina staje się dysfunkcyjna, konieczna staje się pomoc z zewnątrz, gdyż sama nie jest w stanie poradzić sobie z problemami, ani sprostać obowiązkom wobec dzieci. Do zjawisk patologicznych zaliczane są w szczególności: alkoholizm, narkomania, przestępczość, przemoc domowa. Bardzo często w rodzinie występują problemy ubóstwa czy długotrwałego bezrobocia te zjawiska zaburzają równowagę i bezpieczeństwo w rodzinie. Wymienione problemy stanowią najpoważniejszą barierę w procesie przystosowania społecznego dzieci. Często trudności te są bardzo złożone i aby je rozwiązać konieczne są interdyscyplinarne i skoordynowane działania osób i instytucji, które dysponują specjalistycznym przygotowaniem, działających na rzecz dzieci i ich rodzin.

Podstawa prawna

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Złotów na lata 2024 – 2026 jest zgodny z ustawą:

- z dnia 09 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1426, z późn. zm.),
- z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901, z późn. zm.)
- z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151, z późn. zm.)
- z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1249, z późn. zm.)
- z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 390, z późn. zm.)
- z dnia 07 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2023 r. poz. 1993, z późn. zm.)
- z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2023 r. poz. 735, z późn. zm.)
- z dnia 21 czerwca 2001 roku o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1335)
- z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty (Dz. U. z 2023 r. poz. 2230, z późn. zm.)
- z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2023 r. poz. 1923)

Założenia programu są zgodne z zapisami Gminnej Strategii Integracji i Polityki Społecznej na lata 2016 – 2026.

ROZDZIAŁ I

1. Organizacja wsparcia rodziny i pieczy zastępczej

Pomoc rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz organizację pieczy zastępczej określa ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Ustawa dokonuje podziału kompetencji, zadań i działań realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej. Podział ten przedstawia poniższa tabela:

Gmina	Powiat	Samorząd Województwa
<ul style="list-style-type: none">• Asystent rodziny• Placówki wsparcia dziennego <p>- w formie opiekuńczej, w tym kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych,</p> <p>- w formie specjalistycznej (zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne),</p> <p>- w formie pracy podwórkowej realizowanej przez wychowawcę (działania animacyjne i socjoterapeutyczne)</p> <ul style="list-style-type: none">• Rodziny wspierające	<ul style="list-style-type: none">• Organizator pieczy zastępczej• Koordynator pieczy zastępczej• Rodzinna piecza zastępcza <p>- spokrewniona,</p> <p>- niezawodowa,</p> <p>- zawodowa, w tym pełniąca funkcję pogotowia opiekuńczego i zawodowa specjalistyczna</p> <ul style="list-style-type: none">• Piecza zastępcza instytucjonalna (rodzinny dom dziecka)• Rodziny pomocowe• Placówki Opiekuńczo - Wychowawcze	<ul style="list-style-type: none">• Interwencyjne ośrodki proadopcyjne• Regionalne placówki opiekuńczo – terapeutyczne• Ośrodki adopcyjne

Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024 - 2026 jest utworzenie spójnego, scentralizowanego systemu wsparcia dzieci oraz wsparcia rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Wszelkie działania służb i instytucji pracujących na rzecz dobra dziecka i rodziny powinny być zintegrowane i uwzględniać prawo do zachowania tożsamości dziecka i jego prawa do

utrzymania kontaktów z rodzicami. Realizowane w ramach Programu zadania koncentrować będą się nie tylko na dziecku, ale również na całej rodzinie jako podstawowej komórce społecznej, przede wszystkim w sytuacjach, gdy dziecko zostanie umieszczone poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczej.

W myśl Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 09 czerwca 2011 r. art. 176, zadania gminy w tym zakresie to min.:

1. Opracowanie i realizacja 3 – letnich gminnych programów wspierania rodziny
2. Tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny.
3. Tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną, przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej przez: zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu; do specjalistycznego poradnictwa, organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających, prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci.
4. Definiowanie i gwarantowanie dzieciom podstawowych potrzeb socjalno-bytowych.

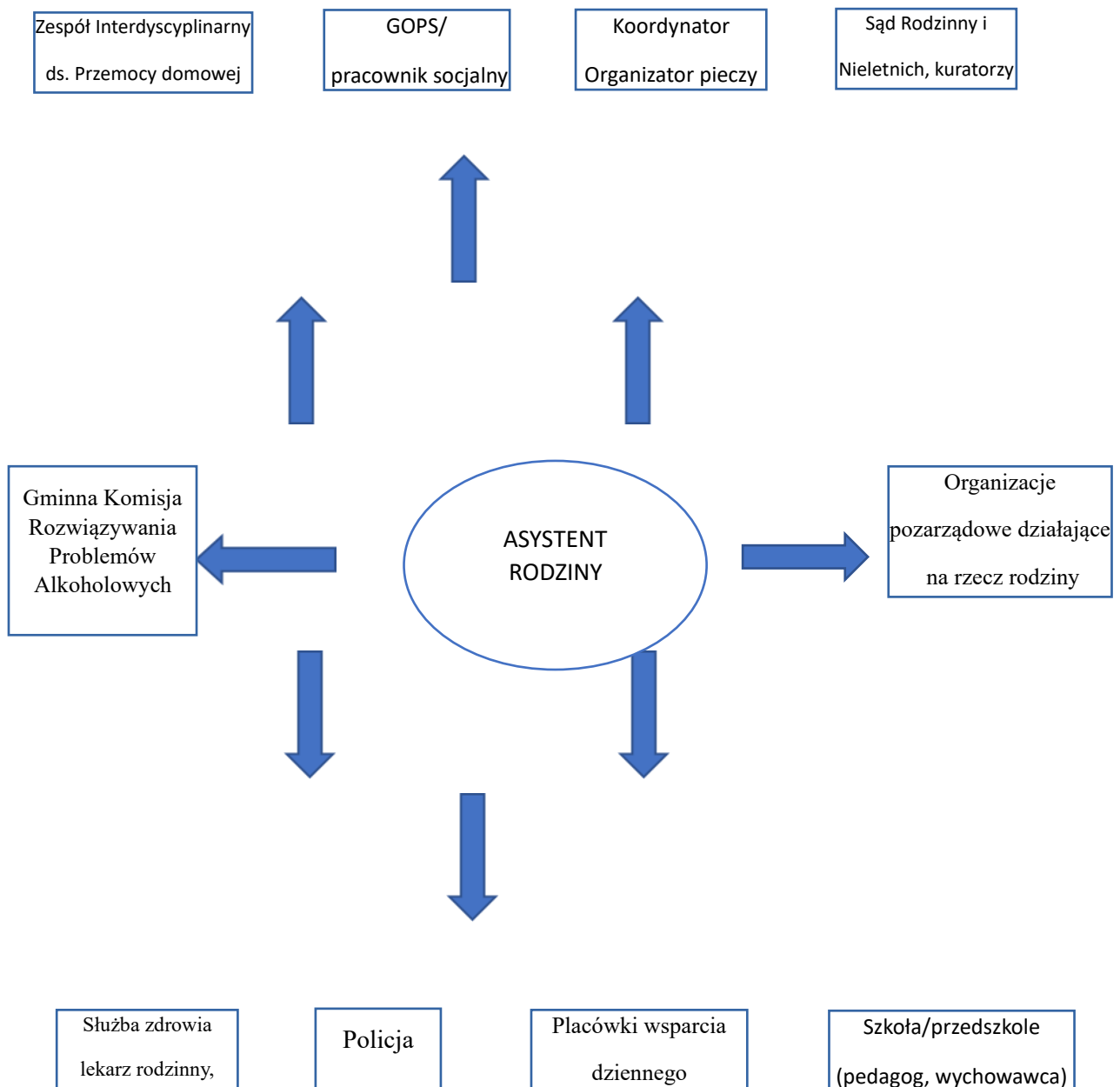
Kierunki działań: organizowanie z zasobów GOPS optymalnej pomocy rodzinom w szczególności materialnej, rzeczowej, usługowej; szukanie nowych źródeł wsparcia dla środowisk, w których podstawowe potrzeby dzieci nie są zabezpieczone.

5. Sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny;
6. Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.
7. W sytuacji umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki:
 - 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka, w pierwszym roku jego pobytu w pieczy zastępczej,
 - 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka, w drugim roku jego pobytu w pieczy zastępczej,
 - 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka, w trzecim roku jego pobytu w pieczy zastępczej.
8. W przypadku umieszczenia dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym, gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka, przed

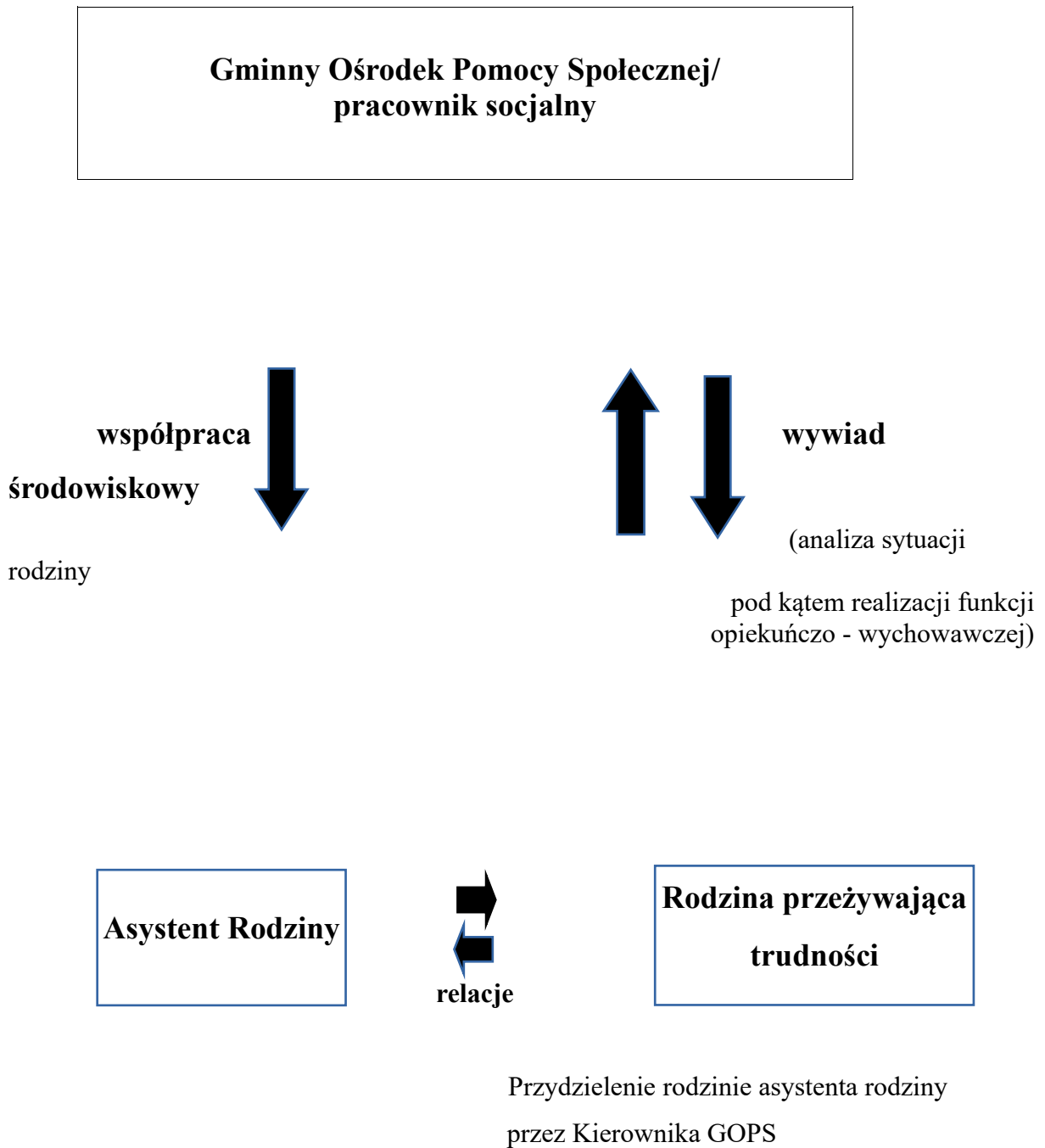
umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej, ponosi wydatki w następującej wysokości:

- 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 50% w trzecim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

2. Gminny system wsparcia rodziny w kryzysie

3. Asystent rodziny w strukturze gminnego systemu wsparcia rodziny

4. Wsparcie – za zgodą rodziny i z jej udziałem

INSTYTUCJE I PODMIOTY
DZIAŁAJĄCE NA RZECZ
DZIECKA I RODZINY

PLACÓWKI
WSPARCIA
DZIENNEGO

RODZINA

RODZINY WSPIERAJĄCE

ROZDZIAŁ 2

Dane statystyczne z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie odnośnie dzieci, znajdujących się w pieczy zastępczej w latach 2021 – 2023.

2021r. (obowiązujący podział rodzin zastępczych do 31.12.2021r.)

Rodziny zastępcze spokrewnione z dzieckiem	Rodziny zastępcze niespokrewnione z dzieckiem	Rodziny zastępcze niespokrewnione z dzieckiem zawodowe
Liczba dzieci w nich umieszczona	Liczba dzieci w nich umieszczona	Liczba dzieci w nich umieszczona
109	78	30

2022r. (obowiązujący podział rodzin zastępczych do 31.12.2022r.)

Rodziny zastępcze spokrewnione z dzieckiem	Rodziny zastępcze niespokrewnione z dzieckiem	Rodziny zastępcze niespokrewnione z dzieckiem zawodowe
Liczba dzieci w nich umieszczona	Liczba dzieci w nich umieszczona	Liczba dzieci w nich umieszczona
122	89	32

2023r. (obowiązujący podział rodzin zastępczych do 31.12.2023r.)

Rodziny zastępcze spokrewnione z dzieckiem	Rodziny zastępcze niespokrewnione z dzieckiem	Rodziny zastępcze niespokrewnione z dzieckiem zawodowe
Liczba dzieci w nich umieszczona	Liczba dzieci w nich umieszczona	Liczba dzieci w nich umieszczona
113	79	41

ROZDZIAŁ 3

Podmioty działające na terenie Gminy Złotów i powiatu złotowskiego, świadczące usługi w opiece nad dzieckiem i rodziną:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Złotowie,
- Urząd Gminy w Złotowie,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespół Interdyscyplinarny,
- Placówki Oświatowe,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Złotowie,
- Komenda Powiatowa Policji w Złotowie,
- Poradnia Zdrowia Psychicznego w Złotowie,
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Złotowie,
- Sąd Rodzinny – Wydział Rodzinny i Nieletnich w Złotowie,
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Złotowie,
- Placówki Kulturalne,
- Organizacje Pozarządowe,
- Powiatowy Urząd Pracy w Złotowie.

ROZDZIAŁ 4

Zgodnie z założeniami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, obowiązkowym zadaniem zarówno jednostek samorządów terytorialnych, jak i organów administracji rządowej jest udzielenie wsparcia rodzinie borykającej się z trudnościami w prawidłowym sprawowaniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej w zakresie ustalonym ustawą.

Główny cel programu

Dalszy, ciągły rozwój zespolonego systemu pomocy w zakresie wspierania rodzin, które przeżywają trudności, szczególnie w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych na terenie Gminy Złotów.

Zapewnienie prawidłowego rozwoju dziecka w rodzinie staje się coraz trudniejszym

wyzwaniem. Rodzice, którzy mają trudności lub ograniczone możliwości w wypełnianiu funkcji rodzicielskich, mogą liczyć na wsparcie instytucji samorządowych, a także organizacji pozarządowych. Odzyskanie równowagi egzystencjalnej przez rodzinę, możliwe jest jedynie przy podjęciu przez nią decyzji o dobrowolnej i pełnej zaufania współpracy z podmiotami niosącymi wsparcie. Ważnym jest, aby dogłębnie zbadać przyczyny problemów i przy udziale członków rodziny, sukcesywnie je rozwiązywać

ROZDZIAŁ 5

Cele szczegółowe:

1. Działania profilaktyczno – edukacyjne na rzecz rodziny.
2. Kształtowanie i wzmacnianie kompetencji opiekuńczo – wychowawczych rodziców, którzy mają trudności w sprawowaniu funkcji rodzicielskich poprzez przydzielenie takiej rodzinie asystenta rodziny, zapewnienie jego wsparcia i pomocy.
3. Szeroko zakrojona współpraca z instytucjami, stowarzyszeniami, organizacjami pozarządowymi w działaniu na rzecz dziecka i rodziny.
4. Wzmocnienie stopnia poczucia bezpieczeństwa dzieci, młodzieży, rodziny.
5. Podejmowanie działań mających za zadanie powstrzymanie sytuacji kryzysowych.
6. Wsparcie dla kobiet w ciąży i rodzin, w szczególności pomoc dla kobiet będących w ciąży powikłanej.
7. Monitorowanie sytuacji rodziny gdy pomoc została jej udzielona.

Działania wynikające z celów

1. Działania profilaktyczno – edukacyjne na rzecz rodziny:
 - a) prowadzenie działalności profilaktycznej, sprzyjającej umacnianiu się rodziny,
 - b) kształcenie za pomocą broszur, ulotek które promują zdrowy styl życia.
2. Kształtowanie i wzmacnianie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodziców, którzy mają trudności w sprawowaniu funkcji poprzez przydzielenie asystenta rodziny, jego wsparcia i pomocy:
 - a) gruntowna wstępna diagnoza,
 - b) troska o zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowo – socjalnych dzieci i rodzin,
 - c) udzielenie wsparcia rodzinie poprzez pomoc finansowo – rzeczową,

- d) pomoc i wsparcie asystenta rodziny,
 - e) opracowanie i realizacja planu pracy asystenta z rodziną.
3. Szeroko zakrojona współpraca z instytucjami, stowarzyszeniami, organizacjami pozarządowymi na rzecz dziecka i rodziny:
 - a) organizowanie różnych form wypoczynku dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych,
 - b) organizowanie dodatkowych zajęć edukacyjno – kulturalnych.
 4. Wzmacnianie poziomu bezpieczeństwa dzieci, młodzieży, rodziny poprzez:
 - a) monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci i rodziny,
 - b) monitorowanie sytuacji szkolnej dzieci,
 - c) współpracę z instytucjami działającymi na rzecz rodziny,
 - d) umożliwienie korzystania z darmowego poradnictwa prawnego i psychologicznego,
 5. Zastosowanie działań mających na celu powstrzymanie sytuacji kryzysowych:
 - a) regularne wizytowanie rodzin przez pracowników socjalnych, asystenta rodziny, pedagogów szkolnych oraz przedstawicieli innych instytucji współpracujących z rodziną,
 - b) zapobieganie powstawaniu sytuacji, zmuszających do podejmowania interwencji,
 - c) zagwarantowanie pomocy osobom, które są dotknięte zjawiskiem przemocy,
 - d) zagwarantowanie darmowych konsultacji rodzinom w obszarze uzależnień,
 - e) organizacja działań, warsztatów podnoszących i umacniających kompetencje wychowawcze rodziców.
 6. Wsparcie dla kobiet w ciąży i rodzin, szczególnie dla kobiet w ciąży powikłanej:
 - a) zapewnienie poradnictwa psychologicznego, prawnego; koordynacja działań w zakresie wsparcia kobiet w ciąży i ich rodzin,
 - b) udzielenie wsparcia w formie materialnej rodzinom z dzieckiem niepełnosprawnym.

OCZEKIWANE REZULTATY

1. Mniejsza liczba dzieci, przebywających w instytucjonalnych formach pieczy zastępczej.
2. Poprawienie sytuacji dziecka i jego rodziny.
3. Poprawienie funkcjonowania rodziny z dysfunkcjami.
4. Wzmocnienie poczucia bezpieczeństwa dziecka.
5. Zminimalizowanie występowania negatywnych zachowań u dzieci i młodzieży oraz utworzenie efektywnego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka.

6. Zaspokojenie podstawowych potrzeb socjalno - bytowych rodzin, aby uniknąć powstawania sytuacji kryzysowych.
7. Poprawa i wzrost jakości w zakresie funkcjonowania rodziny.
8. Wzmocnienie współpracy instytucji i organizacji pozarządowych.
9. Podniesienie kompetencji zawodowych zatrudnionych pracowników poprzez udział w szkoleniach, kursach i samokształceniu.
10. Wsparcie asystenta rodziny w środowiskach borykających się z trudnościami` w właściwym wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.
11. Rozwój kompetencji rodzicielskich w rodzinach, które zostały objęte wsparciem asystenta rodziny.

ROZDZIAŁ 6

ADRESACI PROGRAMU

Głównymi adresatami Gminnego Programu Wspierania Rodziny są:

- rodziny zamieszkujące Gminę Złotów, a w szczególności przeżywające trudności w sferze opiekuńczej i wychowawczej;
- biologiczne rodziny, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej,
- rodziny dotknięte problemem uzależnień oraz przemocy rodzinnej;

ROZDZIAŁ 7

Realizatorzy programu

Realizatorem programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Złotowie, który współpracuje z:

1. Urzędem Gminy w Złotowie,
2. Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
3. Zespołem Interdyscyplinarnym,
4. Placówkami Oświatowymi,
5. Zakładami Opieki Zdrowotnej,
6. Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Złotowie,

7. Komendą Powiatową Policji w Złotowie,
8. Poradnią Zdrowia Psychicznego w Złotowie,
9. Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w Złotowie,
10. Sądem Rodzinnym – Wydział Rodzinny i Nieletnich w Złotowie,
11. Zespołem Kuratorskiej Służby Sądowej,
12. Kuratorami społecznymi

ROZDZIAŁ 8

Źródła finansowania programu

Zgodnie z zapisami zawartymi w Ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, GOPS w Złotowie przedstawia „Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2024-2026. Zadania zawarte w opracowaniu służyć będą skutecznej ochronie dzieci i pomocy rodzinie przeżywającej trudności w sprawowaniu opieki i wychowaniu najmłodszych. Finansowanie Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024-2026 odbywać się będzie w ramach środków budżetu Gminy Złotów i środków finansowych pozyskiwanych ze źródeł zewnętrznych.

ROZDZIAŁ 9

MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Koordynatorem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024 – 2026 jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Złotowie.

Monitorowanie i ewaluacja odbywać się będzie w ramach składanego rocznego sprawozdania Wójtowi Gminy Złotów z realizacji zadań oraz przedstawienia potrzeb, w terminie do **31 marca każdego roku** Radzie Gminy Złotów.

ROZDZIAŁ 10

Zagrożenia, które mogą utrudnić bądź uniemożliwić należyte wykonanie Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024-2026

1. Niechęć rodzin do podjęcia współpracy z asystentem rodziny, która może przejawiać się niepodejmowaniem działań ze strony poszczególnych członków rodzin, które są niezbędne do realizacji opracowanego przy udziale rodziny planu pracy z rodziną.